en vice versa. Teksten zijn als slogans, inhouden glad. Dit theater is eenduidig, zonder cross-overs. Dit theater doet aan schaalvergroting en aan fusie. Publiek wordt consument. Artistiek leider wordt manager.
Daarnaast zal zich een beweging (verder) ontwikkelen, die blijft inzetten op het publiek als individu. Daarbij zal de persoonlijke ervaring van de toeschouwer centraal staan, wat leidt tot nieuwe vormen van theater, cross-overs, installatiekunst. Ook hier staat de beeldcultuur centraal, maar is ze het onderwerp van bevraging en onderzoek. Het beeld is noch eenduidig, noch totaal begrijpbaar. Publiek wordt participant en medeplichtig in deze kleine (r)evoluties.
Het is 'elitaire' podiumkunst, die zich een weg baant door nieuwe mogelijkheden, daarbij niet in het minst geholpen door nieuwe technologische ontwikkelingen.
Technologie zal ons leven de komende vijftig jaar hyperindividualiseren én tegelijk generaliseren. Iedereen zal massaspektakels kunnen meemaken van thuis uit, of er deelachtig aan worden via nieuwe technologieën. Diezelfde technologie zal zich op het podium manifesteren en hyperindividuele ervaringen simuleren. De ultieme individuele theaterervaring zal een technologische illusie zijn.
Dan nog dit: waarom komen de enorme ecologische problemen waar deze wereld de volgende vijftig jaar mee zal kampen zo weinig aan bod in het theater? Waarom zijn er wel beeldende kunstenaars en videasten met dit thema bezig, maar is het in de podiumkunsten slechts marginaal aanwezig? Ecologische ontwikkelingen (positieve én negatieve) zullen rechtstreeks en onrechtstreeks hun invloed hebben op toekomstige theatermakers. Het mainstream theater zal deze piste niet of oppervlakkig bewandelen, terwijl nieuwe vormen van theater zich wel tot het thema aangetrokken voelen. Ecologie wordt theater, wordt installatiekunst, wordt technologie, wordt individueel, wordt elitair, wordt kunst *tout court*.
Dit zijn vermoedelijke ontwikkelingen in de komende vijftig jaar, maar daarmee is nog niet gezegd dat al het bovenstaande in 2057 nog aan de orde is. Vijftig jaar is lang. Denk maar even terug: het theater van 1957 verschilt erg van dat van nu. Aangezien de geschiedenis een pendelbeweging is tussen verschillende polen, van marktgericht naar elitair, van links naar rechts, van kwaliteit naar kwantiteit, zie ik het best gebeuren dat in 2057 de nood aan persoonlijk contact hoog geworden is, dat men de brug via de technologie beu is, dat men het direct contact terug opzoekt. Wil dat zeggen dat de hele technologische uitstap en de sterke invloed van de beeldcultuur op scène voor niets geweest zullen zijn? Volgens mij alleszins niet, ik denk dat die uitstap een *conditio sine qua non* is om in 2057 terug boeiend (tekst)theater te maken. De woorden zullen terug betekenis gekregen hebben, de interactie waar theater prat op gaat, zal weer een sterkte hebben die ze nu (vaak) verloren is. De topjaren van het technologisch theater zullen voorbij zijn, de aliënatie van de klassieke ingrediënten (acteur/trice, tekst, publiek, licht, ...) in het theater is totaal en daardoor komen ze terug in zwang. Zonder franje, noch technologie. Maar dat is voor binnen vijftig jaar.
JF: Ik denk dat er een aantal naast elkaar bestaande trends zullen zijn die zich zullen verwijderen van de ziekte die 'internationalitis' heet. Het zal terugkeren naar de provinciale kunst die universeel is...

ZIE JE OP DIT MOMENT SIGNALEN VAN EEN POTENTIËLE TREND DIE ZICH ZAL ONTWIKKELEN IN DE TOEKOMST?

JF: Jazeker. Er is al een tegenbeweging op gang gekomen bij een generatie van jonge artiesten die bewust afstand nemen van de globalisering met haar e-mailvergaderingen, e-mailconferenties, e-mailtheater, e-mailworkshops, e-mailwork in progress...
FM: Theater zal nooit meer in staat zijn om te ontkennen dat er films, televisie en computerspelletjes zijn – en het zal zich moeten concentreren op zijn originele en unieke kwaliteiten: dat het *live* is, dat we wat tijd uit ons leven met elkaar doorbrengen, dat het in wezen een reflectief medium is.
TB: Zoals gezegd, merk ik dat er op heel andere artistieke gebieden al met ecologische thema's gewerkt wordt, zoals veel installatiekunstenaars doen.
De ontwikkelingen in de commerciële entertainmentsector lijken me overduidelijk en zullen gewoon nog toenemen en uiteindelijk het onafhankelijke theater overnemen. Kijk naar Nederland.
Het belang van de beeldcultuur is nauwelijks te onderschatten: dat kinderen vandaag opgroeien met het internet (bij uitstek een vertegenwoordiger van de beeldcultuur) en videogames en het als een evident verlengstuk van henzelf zien, zal ook impact hebben op deze generatie binnen vijftig jaar. Als deze kinderen in het rusthuis zitten, zullen zij nog steeds deze vaardigheden bezitten, zoals onze grootouders zonder verpinken een konijn vilden of een kip slachtten. Dat binnenkort dus bijna alle mensen zo vertrouwd zullen zijn met bepaalde uitingen van onze beeldcultuur, zal ook de rol van het theater danig beïnvloeden.